

УДК: 631.1.008.4

Музика П.М., д.е.н., професор
Дутка Г.І., здобувач, асистент[©]

Мудрий І.Я., студент факультету економіки та менеджменту
*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького*

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ДОРАДНИЦТВО У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ: СОЦІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Головним завданням для формування розвитку економіки України передбачається інформованість працівників аграрного сектора економіки України за допомогою дорадчих служб та розбудову мережі сільськогосподарських дорадчих служб

Ключові слова: сільськогосподарська дорадча служба (дородча служба), Львівська Аграрна Дорадча Служба (ЛАДС)

Вступ. Одним із найважливіших завдань Уряду України є подолання бідності. Великий відсоток сільського населення знаходиться за межею бідності, і дорадчі служби могли б допомогти їм своєю діяльністю у подоланні цієї проблеми. Сільськогосподарська дорадча служба (далі - дорадча служба) - юридична особа незалежно від її організаційно-правової форми та форми власності, що здійснює дорадчу діяльність, у складі якої працює не менше трьох дорадників та яка пройшла реєстрацію відповідно до законодавства і внесена до Реєстру дорадчих служб [1, ст. 1]

Світовий досвід переконує: діяльність сільськогосподарських дорадчих служб є одним із ключових чинників підвищення ефективності і прибутковості сільськогосподарських товаровиробників та стабільності розвитку сільських громад. [2, ст.1].

Мінагрополітики України розглядає дорадчі служби як один із найбільш важливих інструментів підтримки та розвитку аграрного сектора, підвищення ефективності та прибутковості сільськогосподарського виробництва, підвищення рівня життя на селі та зменшення соціальної напруги.

В Україні, на сьогодні, вбачається, що дорадча служба має виконувати двояку роль. По-перше, як організація, що надає консультації згідно із замовленнями окремих сільськогосподарських бізнесових структур.

По-друге, як служба, що надає загальну інформацію, консультації та проводить навчання серед більш широкої аудиторії сільського населення.

Дорадча служба допомагає в розвитку моделей та створенню варіантів для проведення змін відносно багатьох важливих ініціатив, які досить потрібні для розбудови ринкової економіки на селі, разом із захистом прав сільського населення та сприянню підвищення рівня життя на селі. Це також допомагає створенню життєздатних моделей розвитку громад та передачі й утримання об'єктів соціальної сфери в сільських громадах тощо.

Матеріал і методи.

З історичних джерел відомо, що сільськогосподарські дорадчі служби в Україні функціонували з початку ХХ століття (приклад Стрийський масло завод, та інші). Значний внесок в розвиток економіки і організації сільського господарства, в теорію і практику розвитку кооперативного руху, економічну географію, рахівництво (ведення рахунків), таксацію (оподаткування), економічний аналіз, статистику зробив видатний економістів-аграрник Олександр Васильович Чаянов.

Результати дослідження

Розвиток сільського дорадництва сприяє вирішенню соціальних проблем у сільській місцевості таким чином:

1. Дорадчі служби сприяють підвищенню доходів існуючих сільськогосподарських підприємств шляхом навчання суб'єктів підприємницької діяльності, дослідження у сфері господарювання, впровадження сучасних досягнень науки, техніки і технологій, демонстраційних показів форм і методів роботи сільськогосподарських товаровиробників і сільського населення з підвищення рівня знань, удосконалення практичних навичок прибуткового господарювання, інформаційного забезпечення сільськогосподарських товаровиробників з цих питань.

2. Дорадчі служби сприяють підвищенню доходів сільських домогосподарств шляхом:

-надання порад щодо технологій і організації виробництва в особистих підсобних господарствах;

-сприяння в реалізації виробленої продукції і постачанні ресурсів;

-поширення маркетингової інформації, інформації щодо нових технологій, організації виробництва тощо.

-допомоги у створенні сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів і кредитних спілок;

-допомоги сільським підприємцям у розробці бізнес-планів, в тому числі і для отримання кредитів;

-розробки і впровадження схем кооперації між сільськогосподарськими підприємствами, особистими підсобними господарствами і фермерськими господарствами.

3. Правові консультації, що надаються юристами дорадчих служб, сприяють захисту земельних і майнових прав сільського населення; особливо актуальною діяльністю стане на початковому етапі формування земельного ринку в Україні.

4. Дорадчі служби сприяють комплексному вирішенню соціально-економічних проблем сільських громад (наприклад, громадські пасовища, передача та утримання об'єктів соціальної сфери). Дорадчі служби сприяють розвитку громадянського суспільства шляхом допомоги у створенні і роботі громадських організацій у сільській місцевості.

Яскравим прикладом провадження соціальної діяльності в сільській місцевості є Львівська Аграрна Дорадча Служба (ЛАДС).

Львівська Аграрна Дорадча Служба є новою структурою, поки що єдиною в Україні, такого типу, яка спробувала функціонально вписатися в інфраструктуру управління сільськогосподарським сектором економіки, і ставить за мету сприяти прибутковому розвитку цього сектору шляхом консультаційної підтримки, навчання та надання послуг в організації виробництва всім типам сільськогосподарських виробників.

З 1998 року ЛАДС стала партнером усіх груп виробників сільськогосподарської продукції на селі, лише на 2000 рік її постійними клієнтами є близько 400 господарств [5, ст.24].

Ключовим підходом в роботі цієї служби є вивчення потреб товаровиробників, а пізніше - пошук шляхів для ефективного їх вирішення. Це робиться на добровільних партнерських засадах, але право прийняття кінцевого рішення залишається за товаровиробником. Іншими словами, працівники ЛАДС допомагають виробникам сільськогосподарської продукції пристосуватися до ринкових умов і приймати ефективні рішення для досягнення головної мети - збільшення прибутковості господарства.

ЛАДС створено за програми TACIS Європейської Комісії [5, ст.25]. Львівська аграрна дорадча служба сприяє реалізації завдань державної політики в галузі соціально-економічного та культурного розвитку села, забезпечують ефективний зв'язок сільськогосподарської науки та освіти з виробництвом, сприяють трансферу нових технологій до виробника і підготовці цього виробника до сприйняття технологій, покращання умов їх праці та життєвого рівня, охороні навколишнього середовища. Головна мета служби – сприяти прибутковому розвитку сільськогосподарських товаровиробників [5, ст.25].

Постійна співпраця ЛАДС з аграрною палатою, кредитною спілкою, центром приватизації та аграрної реформи, агентством з агробізнесу та маркетингу дозволяють відповідати на проблеми та запити клієнтів та партнерів.

За 2009 рік послугами ЛАДС скористалися понад 600 господарств Львівщини, з яких більшість фермерські господарства.

До послуг, які надаються клієнтам належать: консультування в господарствах, офісах та по телефону, участь у практичних семінарах, демонстраціях, навчальних курсах, розробка бізнес-планів та технологічних карт, надання інформації.

Основна діяльність експертів з різних питань відбувається на полі та на фермі, що дозволяє їм оцінити ситуацію й надати потрібну консультацію, яка одразу може бути використана [5, ст.25]. Вони навіть у вихідні та святкові дні зустрічаються з жителями сіл на семінарах. Адже у Львівщині близько 95 % сільськогосподарської продукції виробляється в особистих підсобних господарствах селян.

Крім демонстраційних показів у Львівщині, ЛАДС організовує для своїх клієнтів навчальні поїздки в інші області України та сусідню Польщу, з дорадчими службами якої має хороші партнерські відносини.

Важливим аспектом діяльності ЛАДС є розвиток сільських громад та територій. Тому ЛАДС співпрацює з сільськими головами над проблемами, які сьогодні турбують населення.

Висновки

Уряду доцільно приймати участь в фінансуванні державних дорадчих служб та брати активнішу участь в даному виді діяльності

На сьогоднішній день в шести селах області працює 19 бізнесів, які ремонтують автомобілі, торгують товарами, шиють ковдри та подушки, займаються стрижкою, випічкою хліба та іншим.

Все ж завданнями дорадчої служби на найближчий час, що базуються на існуючих проблемах сільськогосподарського дорадництва в Україні є:

1. прийняття інших нормативно-правових актів на виконання закону України «Про сільськогосподарську дорадчу діяльність», зокрема підготовки професійних дорадників, створення їх реєстру та механізму їх сертифікації;
2. використання потенціалу аграрної науки і освіти в дорадчій діяльності;
3. просвітницька діяльність сільськогосподарських дорадників, в тому числі з використанням інтернет-технологій, виданням тематичних брошур для користувачів дорадчих служб, створення Бібліотеки сільського дорадника;
4. поширення сучасних технологій із залученням до цього процесу інвестиційних компаній, що працюють в аграрному секторі України;
5. активізація міжнародного співробітництва, промоції українського дорадництва [6, С. 18].

Література

1. Закон України “Про сільськогосподарську дорадчу діяльність” №1807-IV від 17 червня 2004р.
2. Концепція становлення і розвитку мережі сільськогосподарських дорадчих служб в Україні № 114/36/165 від 25 квітня 2001 року.
3. Галич О.А., Сосновська О.О. Сільськогосподарське дорадництво. Навч. посібник. – К.:ЦУЛ, 2007. – 368с.
4. Музика П.М. Розвиток інноваційного підприємництва в аграрній сфері//Моннографія.-Львів, 2000,-С.156
5. Музика П.М. Наукове забезпечення – сільському господареві//Документи і матеріали –Львів:ШЗшТЗР, 200.-С80
6. Шмідт Р. Сільськогосподарське дорадництво в Україні: процес становлення і перспективи розвитку// Посібник. - Старе поле,2005. - С.11-42.
7. Шмідт Р. Основи сільськогосподарського дорадництва в Україні// Навчальний посібник/[. Шмідт Р., Ю.Бакун, М.Безкровний, П.Браунта та ін.] – Львів, 2003. – С.680

Summary

Muzika P.M., Dutka G.I., Mudriy I.Y

AGRICULTURAL EXTENSION IN LVIV REGION: SOCIOLOGICAL ASPECTS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT

The main task of economic development of Ukraine provides protection through advisory services and building a network of agricultural extension services

Стаття надійшла до редакції 15.09.2010